

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ : การมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับมาตรการ
การบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม: ศึกษาเฉพาะกรณี
มลพิษทางน้ำ

ชื่อผู้เขียน : นายเสาวศักดิ์ สกุลโรมวิลาส

ชื่อปริญญา : นิติศาสตรมหาบัณฑิต

ปีการศึกษา : 2546

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์:

1. อาจารย์ ดร. สถาพร สระมาลย์ ประธานกรรมการ
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บัณฑิต อนุรักษ์

ในปัจจุบันนี้ปัญหาน้ำเสียนับเป็นปัญหาสิ่งแวดล้อมปัญหาหนึ่งที่ผลกระทบต่อ
การดำรงชีวิตและความเป็นอยู่ของมนุษย์ในท้องถิ่นหรือในสังคมนั้น ๆ เนื่องจากน้ำเป็น
ส่วนประกอบที่สำคัญของร่างกายและอีกทั้งน้ำจัดเป็นปัจจัยสำคัญในด้านการ
เกษตรกรรม อุตสาหกรรม พาณิชยกรรม ตลอดจนใช้ในการดำรงชีวิต หรือ การประกอบ
ภารกิจในชีวิตประจำวัน ซึ่งน้ำที่เหลือจากการประกอบภารกิจในชีวิตประจำวัน หรือ
ที่เหลือจากกิจกรรมที่กล่าวมาข้างต้นนั้นแล้วจึงเป็นสาเหตุของปัญหาน้ำเสียจนสามารถ
ที่จะกล่าวได้ว่าสาเหตุของน้ำเสียเกิดจาก 3 แหล่งคือ น้ำทิ้งจากแหล่งชุมชน น้ำทิ้งจาก
แหล่งอุตสาหกรรม น้ำทิ้งจากแหล่งเกษตรกรรม เพราะฉะนั้นในการควบคุมแก้ไข
เพื่อที่จะมิให้แหล่งน้ำธรรมชาติเกิดการเน่าเสียนั้น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องอาศัยความรู้
ในหลาย ๆ สาขาวิชาที่เกี่ยวข้องเข้ามาควบคุม เช่น วิทยาศาสตร์ เศรษฐศาสตร์
รัฐศาสตร์ การบริหาร และวิศวกรรมสุขาภิบาล รวมทั้งการควบคุมและบังคับใช้
กฎหมาย ดังนั้นทางนิติศาสตร์ จึงมีความจำเป็นอย่างมากต่อการวางกฎเกณฑ์ เพื่อที่จะ
เป็นการควบคุมมิให้เกิดแหล่งน้ำเสียของชุมชนในสังคมหรือขององค์กรปกครองส่วน
ท้องถิ่นนั้น ๆ ซึ่งถือว่าเป็นการควบคุมที่ต้นเหตุ รวมทั้งมีการกำหนดโทษหรือบังคับ

ลงโทษผู้ที่กระทำการฝ่าฝืนกฎหมายหรือระเบียบข้อบังคับของชุมชนหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นที่ได้กำหนดไว้ตลอดจนมีการชดใช้ความเสียหายให้แก่ผู้ที่ได้รับความเสียหายและเดือดร้อน อันเกิดมาจากการกระทำของบุคคลที่ระบายน้ำเสียและปฏิกูลลงสู่แหล่งน้ำจนก่อให้เกิดปัญหาแก่สุขภาพอนามัย ชีวิตร่างกายและทรัพย์สินของบุคคลอื่น อันเป็นการแก้ไขที่ปลายเหตุอีกประการหนึ่ง

สำหรับประเทศไทยเรานั้นปัญหาน้ำเสียของชุมชนเป็นปัญหาที่รัฐบาลทุกยุคทุกสมัยพยายามที่จะหาทางหรือวิธีการในการแก้ไขแต่เนื่องจากขาดแนวทางและรูปแบบในการบังคับใช้กฎหมายเพราะว่ากฎหมายที่ใช้ในการควบคุมและแก้ไขปัญหามลพิษทางน้ำของไทยในปัจจุบันไม่ได้เป็นกฎหมายควบคุมสภาวะแวดล้อมทางน้ำโดยตรงอย่างแท้จริงและในประเทศที่มีกฎหมายควบคุมและแก้ไขสภาวะแวดล้อมทางน้ำโดยเฉพาะ เช่นประเทศญี่ปุ่น ประเทศสหรัฐอเมริกา โดยกฎหมายดังกล่าวมีทั้งในส่วนที่กำหนดอำนาจหน้าที่ขององค์กรที่ทำหน้าที่ดูแลสภาพความสมบูรณ์ของต้นกำเนิดของแหล่งน้ำ ส่วนที่กำหนดมาตรฐานคุณภาพแหล่งน้ำและมาตรฐานที่อนุญาตให้ปล่อยน้ำทิ้งลงสู่แหล่งน้ำธรรมชาติได้ รวมทั้งกฎหมายในส่วนที่กำหนดหลักในการดำเนินคดีหรือบังคับให้เป็นไปตามกฎหมายโดยการกำหนดบทลงโทษที่รุนแรงแก่ผู้ที่ ฝ่าฝืนกฎหมายและระเบียบข้อบังคับของชุมชน ส่วนของไทยเรานั้น การนำรูปแบบของการควบคุมและแก้ไขสภาวะแวดล้อมทางน้ำยังจัดได้ว่าอยู่ในระยะเริ่มต้น เช่นมีการกำหนดมาตรฐานคุณภาพน้ำทิ้งในกิจการอุตสาหกรรม การกำหนดมาตรฐานน้ำทิ้งของชุมชน หรือขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การกำหนดมาตรฐานของคุณภาพน้ำโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบเท่านั้น ในส่วนการบังคับใช้กฎหมายเพื่อการลงโทษผู้ที่ฝ่าฝืนบทบัญญัติของกฎหมายรวมทั้งการวางกฎเกณฑ์ให้ผู้ที่ก่อให้เกิดปัญหาน้ำเสียจะต้องมีส่วนในการรับผิดชอบและจะต้องมีการปรับปรุงกฎหมายในส่วนที่เกี่ยวข้องดังกล่าวนี้ต่อไปอีกให้ทันต่อความเจริญของชุมชน และสังคมและควรที่จะมีหลักเกณฑ์ในการฟ้องร้องบังคับคดีแก่ผู้ที่ก่อให้เกิดความเสียหายโดยอาศัยหลักความรับผิดชอบอย่างเคร่งครัดมาใช้บังคับแทนการพิจารณาโดยอาศัยกฎหมายแพ่งลักษณะละเมิดทั่วไปอย่างเช่นปัจจุบัน ตลอดจนจัดให้มีหน่วยงานบริหารแหล่งน้ำเป็นการเฉพาะเพื่อควบคุมดูแลการใช้น้ำและระบายของเสียลงสู่แหล่งน้ำให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

Thesis Title : The Participation of Local Administrative Agency and
the Enforcement of Environmental Laws: A Case
Study on Water Pollution

Student's Name : Mr. Saovapak Sakulromvilas

Degree Sought : Master of Laws

Academic Year : 2003

Advisory Committee :

1. Dr. Sthaporn Sramalee Chairperson
2. Asst.Prof. Dr. Bundit Anurugsa

Currently, water pollution has been an vital environmental problem which produces undesirable effect upon the well-being of the people in every community as water is considered not only an important element of human body but also an important factor for agriculture, industry, commerce and daily routine life and activity. Waste water generated by daily consumption of the various before-mentioned activities has been described as the major causes of water pollution. Specifically, waste water derives from three different sources: waste water from the community, industry and agriculture. In order to prevent natural water resources from being polluted, it requires knowledge of various fields such as science, economics, political science, management, and sanitary engineering as well as the enforcement of the applicable law to

remedy the water pollution crisis. From the legal standpoint it is necessary to establish rules and regulations to prevent water pollution within the community and local administrative agency areas. Such measure is regarded as a restriction on the causes of water pollution. The rules and regulations should include sanction and punishment on those who violate them. Those who have been injured or damaged by people who discharge polluted water to the detriment of the health, life, and property of others should be compensated. However, such measure is a remedy for the end result only.

On the part of Thailand water pollution generated by the community has been a problem for every Government to look for the way to correct it, but there is not any legislation which can directly govern the water environment, in contrast to countries such as Japan and the United States which possess laws which establish an agency with the duty to look after the water resources and set up standard for discharging polluted water into the natural water resources. Those laws also prescribe the procedure of their enforcement and the penalty to be imposed on the violators. In Thailand the introduction of law to control and improve the quality of the water is still in the early stage. The following measures have been taken: the establishment of standard for discharging industrial, community and local administrative agency waste water, and the establishment of water standard by the responsible agency. In regard to the provisions related to the enforcement of law to impose punishment on the violators as well as the liability of those who have created the waste water problem need to be improved to keep pace with the progress of the community and the society. Strict liability rather than regular tort law should be imposed upon those who cause the damages. An agency which would be responsible for the management of water resources should be set up to efficiently control the use and discharging waste water into the water resources.